

Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu Sekretariat Wojewody Wielkopolskiego		
WPLYNEŁO DNIA	01. 10. 2015	WPLYNEŁO DNIA
L. dz.		
Zaś.		

WUW150303899

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu KANCELARIA GŁÓWNA		
WPLYNEŁO DNIA	01. 10. 2015	WPLYNEŁO DNIA
L. dz.		
Zaś. 162926/15		

LPO.410.018.02.2015
P/15/060

W odpowiedzi proszę powołać się
na numer naszego pisma

*1) PS KW prory o
zapomnienie się
z wystąpieniem*

Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu Sekretariat Dyrektora Generalnego		
WPLYNEŁO DNIA	02. PAZ. 2015	WPLYNEŁO DNIA
L. dz.		
Zaś.		

*poloecetrolny DG
2-10-2015*

Zapart au sip 5.10.2015
DYREKTOR
Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia
Maria Krzywicka

*Wystąpienie mojej
prezencji do KW*

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

2.5.2015 ✓

Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu Wydział Kontroli, Prawny i Nadzoru		
WPLYNEŁO DNIA	07. PAZ. 2015	WPLYNEŁO DNIA
L. dz.		
Zaś. 162926/15		

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/060 – Kształcenie i przygotowanie zawodowe kadr medycznych.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Teresa Michalak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 95182 z dnia 16 czerwca 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Wielkopolski Urząd Wojewódzki, al. Niepodległości 16/18, Poznań (kod: 61-713), zwany dalej Urzędem.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Piotr Florek, Wojewoda Wielkopolski

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działania Wojewody Wielkopolskiego w zakresie określania zapotrzebowania na specjalistów w poszczególnych dziedzinach medycyny oraz nadzoru nad stażami podyplomowymi i szkoleniami specjalistycznymi w latach 2013-2015 (do 30 czerwca).

Uzasadnienie oceny ogólnej

Potrzeby województwa wielkopolskiego w zakresie dostępności do szkoleń specjalistycznych określano w sposób rzetelny, głównie na podstawie informacji uzyskiwanych od konsultantów wojewódzkich² (dalej: konsultantów). Każdorazowo, podczas ustalania liczby wolnych miejsc specjalizacyjnych dla lekarzy i lekarzy dentyków, Wojewoda Wielkopolski zwracał się do tych konsultantów o informacje dotyczące zapotrzebowania specjalistów w określonej dziedzinie medycyny.

Tryb i sposób przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego osób ubiegających się o rozpoczęcie specjalizacji był zgodny z wymogami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 2 stycznia 2013 r. w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentyków³. W okresie objętym kontrolą terminowo przekazywano ministrowi właściwemu do spraw zdrowia listy lekarzy zakwalifikowanych do odbywania szkolenia, a także informowano właściwe jednostki organizacyjne i organy o rozpoczęciu szkolenia specjalizacyjnego przez lekarza.

Wojewoda Wielkopolski, w ramach nadzoru nad stażem podyplomowym lekarzy i lekarzy dentyków, korzystał z uprawnień określonych w art. 15 ust. 6c pkt 1, 4 i 5 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentydy⁴,

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² o których mowa w ustawie z dnia 6 listopada 2008 r. o konsultantach w ochronie zdrowia (Dz. U. z 2015 r., poz. 126), dalej: ustawą o konsultantach w ochronie zdrowia

³ Dz. U. z 2013 r., poz. 26, dalej: rozporządzenie w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentyków.

⁴ Dz. U. z 2015 r., poz. 464, dalej: ustawa zawodach lekarza i lekarza dentydy.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Dostępność do specjalizacji oraz nadzór wojewody nad stażem podyplomowym i szkoleniami specjalizacyjnymi

Opis stanu faktycznego

1. Wojewoda sprawował nadzór nad stażem podyplomowym lekarzy i lekarzy dentyków poprzez przeprowadzanie kontroli podmiotów wpisanych na listę podmiotów uprawnionych do prowadzenia staży podyplomowych. Ww. zadania, do dnia 31 marca 2014 r. realizowane były bezpośrednio przez Wielkopolskie Centrum Zdrowia Publicznego, a po jego likwidacji, tj. od dnia 1 kwietnia 2014 r., przez Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego, zwany dalej Wydziałem.

W okresie objętym kontrolą NIK przeprowadzono około 28 kontroli, w tym około 14 kontroli⁵ w 2013 r., oraz 14 kontroli w okresie od 1 kwietnia 2014 r. do 30 czerwca 2015 r. Przedmiotem kontroli była prawidłowość realizacji stażu podyplomowego lekarzy i lekarzy dentyków przez kontrolowane podmioty, spełniania przez te podmioty wymagań i warunków jakim powinny one odpowiadać oraz rozliczenie wykorzystania środków otrzymanych od Marszałka Województwa Wielkopolskiego.

Analiza materiałów związanych z 14 kontrolami przeprowadzonymi w okresie od 1 kwietnia 2014 r. do 30 czerwca 2015 r. wykazała:

- w przypadku 11 kontroli stwierdzono nieprawidłowości w zakresie sposobu realizacji stażu podyplomowego lub wymogów jakim powinny odpowiadać podmioty prowadzące staż podyplomowy,
- w 11 przypadkach wysłane zostały pisma do kierowników podmiotów skontrolowanych, informujące o stwierdzonych nieprawidłowościach. Wojewoda nie korzystał z możliwości wydawania zaleceń pokontrolnych (art. 15 ust. 6c pkt 4 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentyka). W treści tych pism zobowiązywano natomiast adresatów do przekazania informacji o podjętych działaniach, mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości,
- w 11 przypadkach kierownicy skontrolowanych podmiotów przestali informację o sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości,
- w 14 przypadkach informacje dotyczące przeprowadzonej kontroli przekazane zostały do Marszałka Województwa Wielkopolskiego oraz do Wielkopolskiej Izby Lekarskiej.

Zastępca Dyrektora Wydziału w wyjaśnieniach podał, że nadesłane informacje o usunięciu nieprawidłowości stwierdzonych w czasie kontroli przeprowadzonych po dniu 31 marca 2014 r. były analizowane bezpośrednio po ich wpływie. Wnioski wynikające z tej analizy wykorzystano przy sporządzaniu planu kontroli na 2015 r., typując jeden podmiot do przeprowadzenia kontroli sprawdzającej.

W okresie objętym kontrolą nie korzystano z możliwości określonej dyspozycją art. 15 ust. 6c pkt 2, 3 ww. ustawy, tj. żądania – w innych przypadkach, niż w toku wykonywania czynności kontrolnych – przedłożenia dokumentacji dotyczącej realizacji programu stażu i finansowania oraz wyjaśnień dotyczących realizacji programu stażu przez lekarza. Nie wnioskowano też do Marszałka Województwa Wielkopolskiego o skreślenie podmiotu wpisanego na listę podmiotów uprawnionych do prowadzenia staży podyplomowych (art. 15 ust. 6c pkt 6 ww. ustawy). Zastępca

⁵ Według wyjaśnienia byłego dyrektora Wielkopolskiego Centrum Zdrowia Publicznego w okresie od 1 stycznia 2013 r. do 31 marca 2014 r. przeprowadzono około 14 kontroli w ramach nadzoru nad odbywaniem stażu podyplomowego - dowody, dokumentujące realizację tych zadań, przekazane zostały do archiwum państwowego, przy czym treść protokołów zdawczo-odbiorczych uniemożliwiały identyfikację przekazywanych dokumentów

dyrektora Wydziału wyjaśnił, że stwierdzone w czasie kontroli nieprawidłowości nie stanowiły rażącego naruszenia przepisów prawa. Składający wyjaśnienia podał też, że Wojewoda w ramach sprawowanego nadzoru uznał, iż najskuteczniejszą formą jego sprawowania jest wykonywanie kontroli podmiotów realizujących staże podyplomowe, gdyż tylko te czynności dają uprawnienia do wydawania zaleceń pokontrolnych mających na celu skorygowanie stwierdzonych nieprawidłowości, stąd nie wykorzystywał możliwości określonej w art. 15 ust. 6c pkt 2 i 3 ww. ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 78-86, 94-95, 122-124, 141-143, 1438-1510)

2.1. W latach 2013-2015 (do 30 czerwca) powołano 78 konsultantów wojewódzkich z zakresu specjalizacji lekarskich i lekarsko-dentystycznych, spośród 83 specjalizacji określonych w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentystów. Ponadto w dniu 15 maja 2010 r. powołany został konsultant wojewódzki w dziedzinie medycyny transportu, który z dniem 31 lipca 2014 r. zakończył pełnienie tej funkcji.

W ww. okresie, w sposób ciągły (bez przerw) obsadzone były stanowiska konsultantów 28 specjalizacji⁶, natomiast w odniesieniu do 50 specjalizacji lekarskich i lekarsko dentystycznych występowały okresowo wakaty na tych stanowiskach a w przypadku 5 specjalizacji – w ogóle nie były one obsadzone.

W odniesieniu do 50 dziedzin medycyny, w których w okresie od 1 stycznia 2013 r. do 30 czerwca 2015 r. wystąpiły okresowo wakaty na stanowiskach konsultantów wojewódzkich, okres braku obsady wynosił od 2 tygodni do 26 miesięcy, mianowicie:

- od 15 do 26 miesięcy w przypadku stanowisk w 7 dziedzinach nowoutworzonych z dniem 8 stycznia 2013 r.⁷. Jako przyczynę tego stanu Zastępca Dyrektora Wydziału wskazał, że powołanie konsultantów następowało z chwilą rozpoznania takiej potrzeby i gdy były dostępne osoby posiadające właściwe kwalifikacje oraz spełniające wymagania Wojewody Wielkopolskiego.
- od 2 tygodni do 6 miesięcy w pozostałych 43 przypadkach⁸, w tym w 20 dziedzinach, w których wakaty wystąpiły na koniec czerwca 2015 r.: alergologia (od 1 stycznia 2015 r.), angiologia (od 5 marca 2015 r.), chirurgia klatki piersiowej (od 15 maja 2015 r.), chirurgia onkologiczna (od 15 maja 2015 r.), choroby wewnętrzne (od 1 stycznia 2015 r.), diabetologia (od 1 stycznia 2015 r.), epidemiologia (od 15 maja 2015 r.), gastroenterologia (od 1 stycznia 2015 r.), ginekologia onkologiczna (od 15 maja 2015 r.), immunologia kliniczna (od 1 stycznia 2015 r.), medycyna sportowa (od 15 maja 2015 r.), neurologia dziecięca (od 1 stycznia 2015 r.), onkologia i hematologia dziecięca (od 15 maja 2015 r.), otorynolaryngologia (od 15 maja 2015 r.), pediatria (od 15 maja 2015 r.), psychiatria

⁶ tj.: anesteziologia i intensywne terapie; audiologia i foniatryka; chirurgia dziecięca; chirurgia naczyń; chirurgia plastyczna; chirurgia szczękowo-twarzowa; choroby płuc; diagnostyka laboratoryjna, farmakologia kliniczna; hematologia; kardiologia; medycyna sądowa; mikrobiologia lekarska; nefrologia; neurochirurgia; onkologia kliniczna; ortopedia i traumatologia narządu ruchu, patomorfologia; położnictwo i ginekologia; radiologia i diagnostyka obrazowa; rehabilitacja medyczna; toksykologia kliniczna; transfuzjologia kliniczna; transplantologia kliniczna; urologia dziecięca; zdrowie publiczne, periodontologia; stomatologia zachowawcza z endodoncją

⁷ tj.: choroby płuc dzieci (do 31.07.2014 r.), endokrynologia i diabetologia dziecięca (do 31.08.2014 r.), endokrynologia ginekologiczna i rozrodczość (do 30.09.2014 r.), gastroenterologia dziecięca (do 31.08.2014 r.), medycyna morska i tropikalna (do 31.07.2014 r.), pediatria metaboliczna (do 31.03.2014 r.) i perinatologia (do 28.02.2015 r.)

⁸ dziedziny medycyny w odniesieniu do których wystąpiły okresowo wakaty na stanowisku konsultanta wojewódzkiego i obsada tego stanowiska na dzień 30 czerwca 2015 r.: chirurgia ogólna (wakat: 01.01.-14.06.2015 r.), choroby zakaźne (wakat: 01.04.-30.09.2014 r.), dermatologia i wenerologia (wakat: 01.01.-30.04.2015 r.), endokrynologia (wakat: 01.01.-14.06.2015 r.), genetyka kliniczna (wakat: 05.03.-14.06.2015 r.), geriatria (wakat: 06.06.-30.11.2014 r.), hipertensjologia (wakat: 28.10.2014 r. – 30.04.2015 r.), kardiologia (wakat: 01.01.-28.02.2015 r.), kardiologia dziecięca (wakat: 15.05.-14.06.2015 r.), medycyna nuklearna (wakat: 01.01.-14.06.2015 r.), medycyna paliatywna (wakat: 06.06.-31.07.2014 r.), medycyna pracy (wakat: 15.05.-15.06.2015 r.), medycyna ratunkowa (wakat: 01.01.-01.04.2013 r.), medycyna rodzinna (wakat: 01.01.-17.04.2013 r.), neonatologia (wakat: 05.03.-30.04.2015), neurologia (wakat: 01.-15.01.2015 r.), okulistyka (wakat: 01.-15.01.2015 r.), otorynolaryngologia dziecięca (wakat: 15.05.-14.06.2015 r.), seksuologia (wakat: 05.03.-30.04.2015 r.), chirurgia stomatologiczna (wakat: 01.01.-14.06.2015 r.), ortodoncja (wakat: 05.03.-31.05.2015 r.), protetyka stomatologiczna (wakat: 05.03.-14.06.2015 r.) i stomatologia dziecięca (wakat: 05.03.-30.04.2015 r.)

(od 15 maja 2015 r.), psychiatria dzieci i młodzieży (od 15 maja 2015 r.), radioterapia onkologiczna (od 1 czerwca 2015 r.), reumatologia (od 6 czerwca 2015 r.) i urologia (od 1 stycznia 2015 r.). Przyczyną zaistnienia ww. wakatów, było m.in. zakończenie kadencji (13 przypadków), odwołanie osoby z pełnionej funkcji z powodu nie złożenia oświadczenia wymaganego dyspozycją art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 22 lipca 2014 r. o zmianie ustawy o konsultantach w ochronie zdrowia⁹ (4 przypadki), rezygnacja z pełnionej funkcji (3 przypadki) a także długotrwały brak kandydata na konsultanta wojewódzkiego 96 przypadków i przedłużająca się procedura powoływania osób na tę funkcję (13 przypadków).

Liczba wakatów uległa zmniejszeniu do 9 w związku powołaniem z dniem 1 sierpnia 2015 r. konsultantów w 11 dziedzinach medycyny. Procedura powoływania konsultantów wojewódzkich nie została zakończona w odniesieniu do następujących dziedzin medycyny: alergologia, angiologia, diabetologia, gastroenterologia, medycyna sportowa, neurologia dziecięca, otolaryngologia, reumatologia i urologia.

W okresie objętym kontrolą nie zostali powołani konsultanci pięciu specjalizacji tj.: balneologii i medycyny fizykalnej, neuropatologii, intensywnej terapii, medycyny lotniczej oraz nefrologii dziecięcej, przy czym trzy ostatnie – stanowią specjalizacje nowoutworzone z dniem 9 stycznia 2013 r. Zastępca Dyrektora Wydziału podał, że ze względu na brak jednostek akredytowanych oraz małą liczbę specjalistów w dziedzinie balneologia i medycyna fizykalna, medycyna lotnicza i neuropatologia nie jest planowane powoływanie konsultantów w tych dziedzinach, natomiast na wniosek konsultantów krajowych została wszczęta procedura powołania konsultantów w dziedzinach intensywnej terapii i nefrologii dziecięcej.

Okresowe braki obsady na stanowiskach konsultantów spowodowane były przedłużającą się procedurą ich powoływania, wymagającą współdziałania z konsultantami krajowymi, właściwą izbą lekarską i ministrem zdrowia. Wejście w życie ustawy z dnia 22 lipca 2014 r. nakładającej na konsultantów obowiązek składania oświadczeń o stanie majątkowym, według Zastępcy Dyrektora Wydziału nie tylko znacznie wydłużyło tę procedurę ale dodatkowo pojawiły się problemy z pozyskaniem kandydatów, którzy spełnialiby ustawowe wymogi.

(dowód: akta kontroli str. 61-77, 88-93)

Spośród ustawowych zadań konsultantów wojewódzkich, w tych dziedzinach medycyny, w których występowały wakaty na ww. stanowiskach, część tych zadań wykonywali konsultanci krajowi. Dotyczyło to potwierdzania zasadności zapotrzebowania na sprowadzenie z zagranicy produktów leczniczych niezbędnych do ratowania życia lub zdrowia pacjenta dopuszczonych do obrotu bez konieczności uzyskania pozwolenia a także wyrażania opinii o zasadności zmiany miejsca odbywania szkolenia specjalizacyjnego. Według Zastępcy Dyrektora Wydziału, nie było potrzeby skorzystania z możliwości określonej w art. 8b ust. 2 ustawy z dnia o konsultantach w ochronie zdrowia.

(dowód: akta kontroli str. 93-94)

2.2. W latach objętych kontrolą, Wydział opracowywał corocznie informator ochrony zdrowia województwa wielkopolskiego, który zawierał dane demograficzne oraz informacje dotyczące sytuacji zdrowotnej ludności, funkcjonowania ambulatoryjnej, stacjonarnej i całodobowej opieki zdrowotnej, szpitalnej i innej niż szpitalna oraz stanu posiadanych zasobów w służbie zdrowia. Źródłem danych prezentowanych w tym opracowaniu były materiały statystyczne podmiotów sprawozdających pozyskane w ramach programów badań statystycznych statystyki publicznej realizowanych przez Ministerstwo Zdrowia a także informacje Głównego Urzędu Statystycznego (dane demograficzne) i Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-

⁹ Dz. U. z 2014 r. poz. 1135

Epidemiologicznej (choroby zakaźne). Odrębne analizy stanu i wykorzystania zasobów oraz potrzeb w zakresie kształcenia specjalistów w poszczególnych dziedzinach nie były opracowywane. Wojewoda określał zapotrzebowanie na miejsca szkoleniowe przed wszczęciem postępowań kwalifikacyjnych w ramach posiadanych wolnych miejsc szkoleniowych, korzystając z wiedzy konsultantów oraz posiadanych danych statystycznych. Według Zastępcy Dyrektora Wydziału, ustawa o zawodach lekarza i lekarza dentystry nie wskazuje źródła pozyskiwania wiedzy o potrzebach zdrowotnych obywateli oraz o dostępności świadczeń zdrowotnych.

(dowód: akta kontroli str. 153, 670-781)

2.3. Konsultanci wojewódzcy w ramach zadań określonych w art. 9 pkt. 2, 4 i 5, art. 10 ust. 1 pkt 1-3 i 5 ustawy o konsultantach w ochronie zdrowia prowadzili nadzór nad stroną merytoryczną doskonalenia zawodowego i szkolenia specjalizacyjnego. Nadzór ten polegał na: kontrolowaniu działalności prowadzonej przez jednostki akredytowane, wyrażaniu opinii w przedmiocie zmiany miejsca odbywania szkolenia specjalizacyjnego z obszaru innego województwa na teren województwa wielkopolskiego, wyrażaniu zgody na przedłużenie okresu szkolenia specjalizacyjnego, określaniu zapotrzebowania na miejsca szkoleniowe w trybie rezydentury i w trybach pozarezydenckich. Ponadto konsultanci sporządzali opinie o spełnieniu warunków do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego przez podmioty ubiegające się o wpis na listę jednostek akredytowanych do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w danej dziedzinie, które były przekazywane bezpośrednio do Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego (z pominięciem Wojewody).

(dowód: akta kontroli str. 115-117, 1139-1271)

Opinie w zakresie zmiany miejsca odbywania szkolenia specjalizacyjnego z obszaru innego województwa na teren województwa wielkopolskiego wyrażali konsultanci 15 specjalizacji. Zaopiniowano ogółem 48 wniosków, z których 47 przez konsultantów wojewódzkich i jeden wniosek przez konsultanta krajowego, w związku z brakiem okresowej obsady konsultanta wojewódzkiego w danej dziedzinie medycyny. Ww. wnioski zaopiniowane zostały pozytywnie dla wnioskodawcy.

W okresie objętym kontrolą konsultanci czterech specjalizacji, wyrazili zgodę na przedłużenie okresu szkolenia specjalizacyjnego przez sześciu lekarzy.

W czasie kontroli NIK nie przedłożono opinii dotyczących doskonalenia zawodowego lekarzy i lekarzy dentystry, opinii dotyczących realizacji szkolenia podyplomowego i specjalizacyjnego lekarzy i lekarzy dentystry, a także opinii dotyczących oceny zasobów kadrowych w danej dziedzinie na terenie województwa wielkopolskiego, sporządzonych przez konsultantów. Opinie, o których mowa wyżej, nie były przedkładane Wojewodzie Wielkopolskiemu. O takie opinie Wojewoda nie występował. Według art. 9 pkt 4 i 5 oraz art. 10 ust. 1 pkt 5 ustawy o konsultantach w ochronie zdrowia sporządzanie ww. opinii należy do zadań konsultantów wojewódzkich.

(dowód: akta kontroli str. 116-117, 1075-1138)

Konsultanci w okresie objętym kontrolą NIK przeprowadzili 96 kontroli w jednostkach organizacyjnych udzielających świadczeń zdrowotnych z zakresu 19 dziedzin medycyny, spośród 79 istniejących, w których powołani byli konsultanci wojewódzcy. Kontrolami nie objęto jednostek organizacyjnych prowadzących działalność w 60 dziedzinach, w tym m.in.:

- w 18 dziedzinach medycyny, w których nie wystąpiły wakaty w ww. okresie na stanowisku konsultanta wojewódzkiego¹⁰,
- w 28 dziedzinach medycyny, w których stanowiska konsultantów wojewódzkich były obsadzone w latach 2013-2014, natomiast wakaty na tych stanowiskach wystąpiły w I półroczu 2015 r.¹¹.

W latach 2013-2015 (do 30 czerwca) nie wydawano konsultantom z 58 dziedzin medycyny upoważnień do kontroli podmiotów udzielających świadczeń zdrowotnych. Spowodowane było to, jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora Wydziału, tym że w ww. okresie konsultanci tych specjalizacji nie występowali z wnioskami o ich wystawienie. Składający wyjaśnienia podał też, iż upoważnienia wystawiane były na podstawie wniosków, w których wskazywano podmiot do objęcia kontrolą przez danego konsultanta. Wskazał również, że ustawa o konsultantach w ochronie zdrowia nie precyzuje liczby kontroli, które musi przeprowadzić konsultant w trakcie trwania kadencji. Zgodnie ze stanowiskiem Departamentu Prawnego Ministerstwa Zdrowia¹² kontrole mogą być podejmowane przez konsultantów samodzielnie.

Przedmiotem kontroli przeprowadzonych przez konsultantów była działalność jednostek, w tym m.in. w zakresie dostępności do udzielanych świadczeń zdrowotnych, wyposażenia w aparaturę i sprzęt medyczny. W materiałach 52 spośród 96 przeprowadzonych kontroli, konsultanci sformułowali wnioski lub zalecenia pokontrolne, które dotyczyły m.in.:

- aktualizacji lub opracowania i wdrożenia określonych procedur medycznych,
- sposobu prowadzenia lub przechowywania dokumentacji medycznej,
- zatrudnienia kadry medycznej, tj. m.in. zwiększenia zatrudnienia lekarzy specjalistów oraz prowadzenia okresowych szkoleń personelu medycznego,
- poszerzenia współpracy z podmiotami skutkującej zawarciem umów dwustronnych, celem prowadzenia specjalizacji zgodnie z programem specjalizacji, podjęcia działań w celu rozpoczęcia specjalizacji przez zatrudnionych pracowników lub uruchomienia bądź zwiększenia ilości miejsc szkoleniowych określonej specjalizacji¹³,
- wymiany lub doposażenia jednostek organizacyjnych w aparaturę i sprzęt medyczny,
- utworzenia nowej pracowni/sali lub przeprowadzenie modernizacji sali, celem dostosowania do obowiązujących standardów,
- zwiększenia kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia na udzielane świadczenia zdrowotne.

Wydział nie otrzymywał informacji o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych wydanych przez konsultantów. Według wyjaśnienia Zastępcy Dyrektora Wydziału wynikało to z braku ustawowego wymogu w przedmiotowym zakresie. Jednocześnie składający wyjaśnienia podał, że ustalenia kontroli przeprowadzanych przez konsultantów podlegają analizie pod względem możliwego ich wykorzystania. Podał też, że w przypadku istotnych nieprawidłowości przeprowadzane są kontrole, przy czym nie wskazał żadnej kontroli przeprowadzonej przez Wydział w wyniku zaleceń

¹⁰ tj.: audiologia i foniatria, chirurgia naczyniowa, chirurgia plastyczna, chirurgia szczękowo-twarzowa, choroby płuc, hematologia, kardiochirurgia, medycyna sądowa, neurochirurgia, onkologia kliniczna, patomorfologia, periodontologia, położnictwo i ginekologia, toksykologia kliniczna, transplantologia kliniczna, urologia dziecięca, zdrowie publiczne i stomatologia zachowawcza z endodoncją

¹¹ tj.: alergologia, angiologia, chirurgia klatki piersiowej, chirurgia ogólna, choroby wewnętrzne, dermatologia i wenerologia, diabetologia ogólna, endokrynologia, epidemiologia, gastroenterologia, genetyka kliniczna, ginekologia onkologiczna, immunologia kliniczna, kardiologia dziecięca, medycyna nuklearna, medycyna pracy, neurologia, neurologia dziecięca, onkologia i hematologia dziecięca, otolaryngologia dziecięca, psychiatria, psychiatria dzieci i młodzieży, radioterapia onkologiczna, reumatologia, seksuologia, chirurgia stomatologiczna, protetyka stomatologiczna, stomatologia dziecięca

¹² zawartym w piśmie z dnia 3 grudnia 2013 r. znak: MZ-PR-WL-024-37618-2/MR/13

¹³ wnioski o uruchomienie specjalizacji lub zwiększenie miejsc specjalizacyjnych dotyczyły następujących dziedzin medycyny: diagnostyki laboratoryjnej, rehabilitacji medycznej, medycyny rodzinnej i pediatrii

wydanych przez konsultantów w poszczególnych dziedzinach medycyny. Wskazał natomiast dwie kontrole przeprowadzone w 2015 r., w związku z istotnymi nieprawidłowościami stwierdzonymi przez konsultantów w dziedzinie pielęgniarstwa anesteziologicznego i intensywnej opieki oraz w dziedzinie pielęgniarstwa psychiatrycznego.

(dowód: akta kontroli str. 145-154, 786-1074)

3.1. Kontrola postępowań kwalifikacyjnych przeprowadzonych w okresie od 1 marca do 31 marca 2013 r. oraz w okresie od 1 marca do 1 marca 2015 r. wykazała, że podstawą określenia przez Wojewodę liczby miejsc specjalizacyjnych były informacje konsultantów w zakresie proponowanej do uruchomienia liczby miejsc szkoleniowych w poszczególnych trybach, w ramach istniejących wolnych miejsc szkoleniowych na terenie województwa wielkopolskiego. Ww. propozycje przedkładane były przez konsultantów, w odpowiedzi na pisma Urzędu Wojewódzkiego (wcześniej Wielkopolskiego Centrum Zdrowia Publicznego) informujące o liczbie wolnych miejsc szkoleniowych w jednostkach działających na terenie Wielkopolski. Z ww. pism skierowanych do konsultantów wojewódzkich wynikało, że brak wolnych miejsc szkoleniowych na terenie województwa wielkopolskiego wystąpił:

- w 10 dziedzinach medycyny (spośród 73) w postępowaniu przeprowadzanym w okresie od 1 marca 2013 r. do 31 marca 2013 r.¹⁴
- w 18 dziedzinach medycyny (spośród 83) w postępowaniu przeprowadzonym w okresie od 1 marca 2015 r. do 31 marca 2015 r.¹⁵

Zapotrzebowanie na miejsca szkoleniowe w trybie rezydentury określone zostało w ogólnej liczbie 130 miejsc w 41 dziedzinach (w 5 dziedzinach brak wolnych miejsc) w postępowaniu przeprowadzanym w okresie od 1 marca 2013 r. do 31 marca 2013 r. oraz 209 miejsc w 60 dziedzinach (w 15 dziedzinach brak wolnych miejsc), z tego:

- w sposób zgodny z propozycjami konsultantów wojewódzkich, w odniesieniu do 110 miejsc w 38 dziedzinach w 2013 r. oraz 138 miejsc w 40 dziedzinach w 2015 r.,
- w liczbie innej, niż liczba zaproponowana przez konsultantów: w odniesieniu do 7 miejsc w jednej dziedzinie w 2013 r. (wobec 8 zaproponowanych przez konsultantów) oraz 10 miejsc w 6 dziedzinach w 2015 r. (wobec 6 miejsc zaproponowanych przez konsultantów),
- zapotrzebowanie określone przez Wojewodę w odniesieniu do 13 miejsc w 2 dziedzinach w 2013 r. oraz 61 miejsc w 14 dziedzinach w 2015 r., co dotyczyło dziedzin, w których wystąpiły wakaty na stanowisku konsultanta wojewódzkiego lub konsultanci nie przedłożyli propozycji.

Zapotrzebowanie na miejsca szkoleniowe w trybach pozarezydenckich określone zostało natomiast w liczbie 196 miejsc w 63 dziedzinach medycyny w postępowaniu przeprowadzanym w okresie od 1 marca 2013 r. do 31 marca 2013 r. oraz 186 miejsc w 65 dziedzinach medycyny w postępowaniu przeprowadzanym w okresie od 1 marca 2015 r. do 31 marca 2015 r., przy czym:

- w liczbie zgodnej z zaproponowaną przez konsultantów, odpowiednio 69 miejsc w 46 dziedzinach oraz 94 miejsca w 34 dziedzinach,

¹⁴ tj.: brak miejsc szkoleniowych w jednostkach akredytowanych w dziedzinach: chirurgia dziecięca, chirurgia klatki piersiowej, endokrynologia, farmakologia kliniczna, chirurgia stomatologiczna, ortodoncja oraz brak jednostek akredytowanych w dziedzinach: balneologia i medycyna fizykalna, chirurgia plastyczna, neuropatologia, seksuologia,

¹⁵ tj.: brak miejsc szkoleniowych w jednostkach akredytowanych w dziedzinach: alergologia, angiologia, epidemiologia, farmakologia kliniczna, genetyka kliniczna, immunologia kliniczna, neurochirurgia, otorynolaryngologia dziecięca, chirurgia stomatologiczna, ortodoncja oraz brak jednostek akredytowanych w dziedzinach: balneologia i medycyna fizykalna, chirurgia plastyczna, intensywna terapia, medycyna lotnicza, medycyna morska i tropikalna, neuropatologia, seksuologia, zdrowie publiczne.

- w liczbie innej, od zaproponowanej przez konsultantów wojewódzkich, odpowiednio 120 miejsc w 15 dziedzinach oraz 37 miejsc w 16 dziedzinach. Ww. miejsca szkoleniowe określone zostały w tych dziedzinach, w których Minister Zdrowia przyznał mniejszą liczbę miejsc szkoleniowych w trybie rezydentury, niż liczba wnioskowana przez Wojewodę,
- w przypadku wystąpienia wakatów na stanowisku konsultanta wojewódzkiego (2 dziedziny w I kwartale 2013 r. i 13 dziedzin w I kwartale 2015 r.) lub zwolnienia w międzyczasie miejsca szkoleniowego (2 przypadki w I kwartale 2015 r.) liczba miejsc ustalana była przez pracowników byłego Wielkopolskiego Centrum Zdrowia Publicznego lub Wydziału. Określono ją na 7 miejsc w postępowaniu przeprowadzanym w okresie od 1 marca 2013 r. do 31 marca 2013 r. oraz 55 miejsc w postępowaniu przeprowadzanym w okresie od 1 marca 2015 r. do 31 marca 2015 r.

Zastępca Dyrektora Wydziału wyjaśnił m.in., że zapotrzebowanie na miejsca szkoleniowe, w przypadkach niedysponowania stosownymi propozycjami konsultantów, określano w oparciu o wolne miejsca szkoleniowe i analizę uruchamianych miejsc szkoleniowych w poprzednich postępowaniach (liczba osób zainteresowanych do liczby osób zakwalifikowanych), a zmiany liczby miejsc szkoleniowych w stosunku do propozycji konsultantów wprowadzano wykorzystując ponadto sprawozdania kwartalne Wielkopolskiego Oddziału Narodowego Funduszu Zdrowia oraz dane statystyczne będące w dyspozycji Wydziału.

(dowód: akta kontroli str. 98-100, 291-321, 389-426)

3.2. Wojewoda Wielkopolski nie występował w okresie objętym kontrolą do Wielkopolskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia (zwanego dalej Oddziałem NFZ) o nadesłanie informacji dotyczących analizy potrzeb zdrowotnych obywateli. Wynikało to, jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora Wydziału, z faktu otrzymywania od Oddziału NFZ kwartalnych informacji o świadczeniach opieki zdrowotnej udzielanych świadczeniobiorcom zamieszkałym na terenie województwa. Ww. informacje przekazywane na nośnikach elektronicznych zawierały dane określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 lipca 2005 r. w sprawie zakresu niezbędnych informacji gromadzonych w systemie informatycznym Narodowego Funduszu Zdrowia oraz zakresu i sposobu ich przekazywania ministrowi właściwemu ds. zdrowia oraz wojewodom i sejmikom województw¹⁶.

Dyrektor Wielkopolskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia poinformowała m.in., że na potrzeby zabezpieczenia mieszkańcom województwa wielkopolskiego świadczeń opieki zdrowotnej konstruowany jest corocznie Plan zakupu świadczeń. Dane zawarte w tym dokumencie odzwierciedlają potrzeby zdrowotne obywateli ze wskazaniem na występujące w badanym okresie zdarzenia medyczne (np. chorobowość i zachorowalność).

(dowód: akta kontroli str. 146-154, 782-785, 1272-1280)

3.3. Wojewoda Wielkopolski uwzględniał potrzeby zdrowotne obywateli oraz dostęp do świadczeń zdrowotnych w danej dziedzinie medycyny, jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora Wydziału, poprzez m.in. wykorzystywanie kwartalnych informacji przekazywanych przez Oddział NFZ, zwłaszcza w zakresie głównych przyczyn udzielania świadczeń oraz dostępnych danych statystycznych i demograficznych.

(dowód: akta kontroli str. 108, 115, 117)

3.4. Liczba podmiotów, w których realizowane było szkolenie specjalizacyjne zwiększyła się z 347 w 2013 r. do 357 w 2014 r. a następnie do 380 w I półroczu

¹⁶ Dz. U. Nr 152, poz. 1271 ze zm.

2015 r. Podobna tendencja wystąpiła w odniesieniu do liczby miejsc szkoleniowych na terenie województwa wielkopolskiego. Zwiększyła się ona z 2.624 według stanu na 31 grudnia 2012 r. do 2.632 według stanu na 31 grudnia 2014 r. Wzrosła też liczba wolnych miejsc szkoleniowych z 936 według stanu na 31 grudnia 2012 r. do 967 na koniec 2014 r. Największa liczba wolnych miejsc szkoleniowych wystąpiła w dziedzinie: choroby wewnętrzne (średnio 320), psychiatria (średnio 93), chirurgia ogólna (średnio 57), pediatria (średnio 44).

W postępowaniach przeprowadzonych w marcu 2013 r. oraz w marcu 2015 r. o miejsca szkoleniowe ubiegało się średnio :

- 19 osób w postępowaniu (wobec przyznanych średnio 22 miejsc szkoleniowych) w przypadku chorób wewnętrznych,
- 3 osoby w postępowaniu (wobec przyznanych średnio 11 miejsc szkoleniowych) w przypadku psychiatrii,
- 6 osób w postępowaniu (wobec przyznanych średnio 12 miejsc szkoleniowych) w przypadku chirurgii ogólnej,
- 9 osób w postępowaniu (wobec przyznanych średnio 11 miejsc szkoleniowych) w przypadku pediatrii.

Liczba zainteresowanych szkoleniem w trybie rezydentury w dziedzinach: choroby wewnętrzne, psychiatria i chirurgia ogólna była każdorazowo wyższa lub równa (dotyczy psychiatrii w postępowaniu przeprowadzonym w marcu 2013 r.) od liczby przyznanych miejsc szkoleniowych. W przypadku pediatrii, wnioski o odbycie szkolenia specjalizacyjnego (spełniające wymogi formalne) złożyło siedem osób w postępowaniu przeprowadzonym w marcu 2013 r., wobec dwóch miejsc przyznanych przez Ministra Zdrowia, a w postępowaniu przeprowadzonym w marcu 2015 r. - dziewięć osób, wobec dziesięciu przyznanych miejsc. Odmienna tendencja wystąpiła w przypadku szkolenia w trybach pozarezydenckich – liczba zainteresowanych szkoleniem w tych czterech dziedzinach medycyny stanowiła każdorazowo 10%-66,7% liczby przyznanych miejsc szkoleniowych.

Największe zmiany w zakresie liczby istniejących miejsc szkoleniowych w jednostkach akredytowanych, według stanu na koniec 2014 r. w porównaniu do stanu na koniec 2012 r. wystąpiły w następujących dziedzinach medycyny: zdrowie publiczne (likwidacja wszystkich, tj. 20 miejsc), choroby wewnętrzne (zmniejszenie o 18 miejsc), neurologia (zmniejszenie o 10 miejsc), psychiatria (wzrost o 18 miejsc), pediatria (wzrost o 15 miejsc) perinatologia (powstało 9 miejsc) kardiologia (wzrost o 8 miejsc).

Według informacji nadesłanej w czasie kontroli NIK przez Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego, w latach 2013-2015 (do 30 czerwca) zlikwidowano dziesięć podmiotów, w których prowadzone było kształcenie specjalizacyjne (w tym dwa podmioty w 2013 r. i osiem podmiotów w 2014 r.) a uprawnienia do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego utraciło pięć podmiotów (w tym cztery w 2013 r. i jeden w I półroczu 2015 r.).

(dowód: akta kontroli str. 282-290, 305-426, 1281-1289, 99-101)

W pięciu postępowaniach kwalifikacyjnych przeprowadzonych w okresie objętym kontrolą przyznano łącznie 1.435 miejsc specjalizacyjnych, w tym 441 w trybie rezydentury oraz 994 w trybach pozarezydenckich (541 dla lekarzy bez odpowiedniej specjalizacji, 453 dla lekarzy posiadających odpowiednią specjalizację). Wnioski o odbycie szkolenia specjalizacyjnego złożyły ogółem 1.302 osoby, w tym 1.261 osób złożyło wnioski spełniające wymogi formalne. W ww. okresie zakwalifikowane zostały do odbywania szkolenia specjalizacyjnego łącznie 933 osoby, w tym 408 w trybie rezydentury oraz 525 w trybach pozarezydenckich (299 dla lekarzy bez odpowiedniej specjalizacji oraz 226 dla lekarzy posiadających odpowiednią specjalizację).

Wojewoda Wielkopolski wnioskował do Ministra Zdrowia o przyznanie w ww. okresie 838 miejsc szkoleniowych w trybie rezydentury. Faktycznie przyznana liczba miejsc szkoleniowych stanowiła tylko 52,6% zapotrzebowania. O odbywanie szkolenia specjalizacyjnego w tym trybie ubiegało się łącznie 839 osób (których wnioski spełniały wymogi formalne), w tym 512 tylko w trybie rezydentury oraz 327 w trybie rezydentury lub w trybach pozarezydenckich. W każdym z pięciu przeprowadzonych postępowań kwalifikacyjnych wystąpiło niewykorzystanie wszystkich przyznaczonych miejsc szkoleniowych, łącznie 115 miejsc. W latach 2013-2014 nie wykorzystano łącznie 62 miejsc szkoleniowych. Miejsca te Wojewoda Wielkopolski wykorzystał całkowicie w ramach niewykorzystanych miejsc szkoleniowych objętych rezydenturą. Natomiast, dysponując 52 miejscami szkoleniowymi niewykorzystanymi w postępowaniu przeprowadzonym od 1 marca 2015 r. do 31 marca 2015 r. (51,9% ogółem przyznaczonych) Minister Zdrowia zakwalifikował kolejnych 19 osób do odbywania szkolenia specjalizacyjnego, lecz w innych dziedzinach medycyny, niż dziedziny, w których wystąpiło niewykorzystanie miejsc szkoleniowych¹⁷.

Określone przez Wojewodę Wielkopolskiego miejsca szkoleniowe w trybach pozarezydenckich wykorzystane zostały w okresie objętym kontrolą w 52,8% ogółem, z tego 55,3% przypada na miejsca dla lekarzy bez odpowiedniej specjalizacji a 49,4% na miejsca dla lekarzy posiadających odpowiednią specjalizację. Wynikało to m.in. z wpływu mniejszej, ogółem o 245, liczby wniosków o odbywanie szkolenia specjalizacyjnego niż przyznana przez Wojewodę. O odbywanie szkolenia specjalizacyjnego w trybach pozarezydenckich w ww. okresie ubiegało się bowiem łącznie 749 osób (ich wnioski spełniały wymogi formalne), w tym 422 osoby tylko w trybach pozarezydenckich i 327 osób w trybie rezydentury lub w trybach pozarezydenckich.

W okresie objętym kontrolą, szkolenie specjalizacyjne rozpoczęło ogółem 857 lekarzy, w tym 367 w 2013 r. (spośród 375 zakwalifikowanych); 358 w 2014 r. (spośród 425 zakwalifikowanych) oraz 132 w 2015 r. - do dnia 31 sierpnia (spośród 135 zakwalifikowanych). Znaczna rozbieżność w zakresie liczby lekarzy zakwalifikowanych do odbywania szkolenia i rozpoczynających specjalizację w 2014 r., jak oświadczył Zastępca Dyrektora Wydziału, wynikała z wprowadzenia szkolenia modułowego i zaostrożenia od 1 stycznia 2015 r. kryteriów kwalifikowania na szkolenie w trybie rezydentury. W ww. okresie specjalizację ukończyło 697 lekarzy, a z rejestru lekarzy odbywających szkolenie specjalizacyjne skreślonych zostało ogółem 155 lekarzy, w tym 54 odbywających szkolenie w trybie rezydentury oraz 101 odbywających szkolenie w trybach pozarezydenckich (75 lekarzy bez odpowiedniej specjalizacji i 26 lekarzy posiadających odpowiednią specjalizację).

(dowód: akta kontroli str. 87, 286, 1281-1289,)

3.5. W okresie objętym kontrolą NIK, pięć postępowań kwalifikacyjnych osób ubiegających się o rozpoczęcie specjalizacji przeprowadzono w sposób określony w § 4 rozporządzenia w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentyków.

Liczba wolnych miejsc szkoleniowych dla lekarzy, którzy mogli rozpocząć szkolenie specjalizacyjne w poszczególnych dziedzinach medycyny na obszarze województwa wielkopolskiego w trybach pozarezydenckich ustalana była do dnia 31 marca 2014 r. przez pracowników Wielkopolskiego Centrum Zdrowia Publicznego, a od 1 kwietnia 2014 r. przez pracowników Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego. Ww. listy, przeznaczone do zamieszczenia na stronie internetowej byłego Wielkopolskiego

¹⁷ Patrz przypis 19-22

Centrum Zdrowia Publicznego (do 31 marca 2014 r.) lub Urzędu (od 1 kwietnia 2014 r.) sporządzone były w okresie od 14 do 20 dni przed rozpoczęciem postępowania kwalifikacyjnego¹⁸. Tym samym ustalano je z wyprzedzeniem umożliwiającym ich publikację na stronie internetowej ww. jednostek organizacyjnych, w terminie zgodnym z określonym w § 4 ust. 1 ww. rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 118-121, 125-127, 305-426,)

Kontrola 59 wniosków o odbywanie szkolenia specjalizacyjnego w wybranej dziedzinie medycyny złożonych przez 58 lekarzy i lekarzy dentyistów wykazała:

- 59 wniosków w formie elektronicznej złożonych zostało w terminie do 28 lutego na postępowania kwalifikacyjne przeprowadzone od 1 marca do dnia 31 marca albo do 30 września – na postępowania kwalifikacyjne przeprowadzone od 1 października do 31 października, co stanowiło o spełnieniu wymogu określonego w § 4 ust. 2 ww. rozporządzenia,
- wydrukowane i podpisane ww. wnioski zostały przekazane wojewodzie nie później niż w terminie 3 dni od końcowego terminu do złożenia wniosku w formie elektronicznej (uwzględniając datę ich nadania), co stanowiło o spełnieniu wymogu określonego w § 4 ust. 3 ww. rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 132-140, 1290-1325)

3.6. W postępowaniach kwalifikacyjnych przeprowadzonych w okresie objętym kontrolą zakwalifikowano ogółem 329 osób do odbywania szkolenia specjalizacyjnego w ramach rezydentury. Spośród nich dwie osoby złożyły rezygnację w ciągu miesiąca od zakończenia postępowania kwalifikacyjnego. Miejsca te zostały dodatkowo przyznane przez Wojewodę Wielkopolskiego w ramach niewykorzystanych miejsc szkoleniowych objętych rezydenturą w postępowaniach kwalifikacyjnych przeprowadzonych w okresie od 1 do 31 marca 2014 r. i od 1 do 31 października 2014 r.

Listy lekarzy zakwalifikowanych do odbywania szkolenia specjalizacyjnego w ramach rezydentury w pięciu postępowaniach kwalifikacyjnych przeprowadzonych w okresie objętym kontrolą wysłane zostały do Ministra Zdrowia w terminach zgodnych z określonymi w § 7 ust. 6 rozporządzenia w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentyistów, tj.:

- 23 kwietnia 2013 r. wysłano listę obejmującą 33 lekarzy zakwalifikowanych w postępowaniu kwalifikacyjnym przeprowadzonym w okresie od 1 do 31 marca 2013 r.,
- 28 listopada 2013 r. wysłano listę obejmującą 114 lekarzy zakwalifikowanych w postępowaniu kwalifikacyjnym przeprowadzonym w okresie od 1 do 31 października 2013 r.,
- 30 kwietnia 2014 r. wysłano listę obejmującą 27 lekarzy zakwalifikowanych w postępowaniu kwalifikacyjnym przeprowadzonym w okresie od 1 do 31 marca 2014 r.,
- 28 listopada 2014 r., wysłano listę obejmującą 106 lekarzy zakwalifikowanych w postępowaniu kwalifikacyjnym przeprowadzonym w okresie od 1 do 31 października 2014 r.,

¹⁸ Listy wolnych miejsc szkoleniowych dla lekarzy i lekarzy dentyistów, którzy rozpoczną szkolenie specjalizacyjne w województwie wielkopolskim w postępowaniu kwalifikacyjnym przeprowadzonym w terminie: 1-31 marca 2013 r. zaakceptowane w dniu 15 lutego 2013 r., 1-31 października 2013 r. zaakceptowane w dniu 11 września 2013 r., 1-31 marca 2014 r. zaakceptowane w dniu 12 lutego 2014 r., 1-31 października 2014 r. lista zaakceptowana w dniu 17 września 2014 r., 1-31 marca 2015 r. lista zaakceptowana w dniu 11 lutego 2015 r.

- 29 kwietnia 2015 r. wysłano listę obejmującą 49 lekarzy zakwalifikowanych w postępowaniu kwalifikacyjnym przeprowadzonym w okresie od 1 do 31 marca 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 427-669, 1326-1350)

3.7. Kontrola 58 osób zakwalifikowanych w kontrolowanym okresie do odbywania szkolenia specjalizacyjnego wykazała, że 21 osób nie wskazało jednostek organizacyjnych do odbywania szkolenia specjalizacyjnego. Spośród 36 osób, które wskazały wybrane jednostki organizacyjne do odbywania szkolenia specjalizacyjnego:

- 31 osobom wydano skierowania do odbywania szkolenia w wybranej jednostce organizacyjnej,
- trzy osoby skierowane zostały do jednostek organizacyjnych wskazanych przez te osoby lecz nie na pierwszym, a na kolejnych miejscach (drugim lub czwartym),
- trzy osoby skierowane zostały do innych jednostek organizacyjnych niż jednostki wybrane. Dwie osoby po otrzymaniu skierowania wystąpiły o zmianę wyznaczonego miejsca szkoleniowego, w wyniku czego Wojewoda Wielkopolski przychyłając się do wniosku, dokonał zmiany miejsca do odbywania szkolenia na wybrane przez lekarza.

Zastępca Dyrektora Wydziału wyjaśnił m.in., że przyczyną wydania skierowań do innych jednostek, niż wybrane przez lekarzy był głównie brak wolnych miejsc szkoleniowych w wybranych jednostkach na dzień wystawiania skierowań.

(dowód: akta kontroli str. 109-113, 1290-1321)

3.8. W każdym postępowaniu kwalifikacyjnym przeprowadzonym w latach 2013-2015 (do 30 czerwca) występowały przypadki niewykorzystania wszystkich przyznanych miejsc szkoleniowych w trybie rezydentury - łącznie 114 miejsc na 441 ogółem przyznanych. W ramach niewykorzystanych miejsc szkoleniowych Wojewoda Wielkopolski, dysponując 62 niewykorzystanymi miejscami w postępowaniach prowadzonych w latach 2013-2014, zakwalifikował 62 osoby do odbywania szkolenia specjalizacyjnego. W postępowaniu kwalifikacyjnym prowadzonym w okresie od 1 do 31 marca 2015 r. nie wykorzystano 52 miejsc szkoleniowych w 19 dziedzinach medycyny¹⁹, w związku z brakiem chętnych do odbycia takich szkoleń. W postępowaniu tym Minister Zdrowia, dodatkowo zakwalifikował 19 osób do odbywania szkolenia specjalizacyjnego w 9 dziedzinach medycyny, w tym 13 osób do szkolenia w dziedzinach, dla których Wojewoda określił zapotrzebowanie w liczbie wyższej od przyznanej przez Ministra Zdrowia²⁰ oraz 6 osób do szkolenia w dziedzinach, na które było więcej chętnych niż liczba miejsc szkoleniowych określona przez Wojewodę i przyznana przez Ministra Zdrowia²¹.

Listy lekarzy zakwalifikowanych w pięciu postępowaniach kwalifikacyjnych, przeprowadzonych w okresie objętym kontrolą, do odbywania szkolenia specjalizacyjnego w ramach niewykorzystanych miejsc szkoleniowych objętych rezydenturą wysyłane były do Ministra Zdrowia w terminach zgodnych z określonymi w § 7 ust. 7 rozporządzenia w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentyków. Pismami wysłanymi w dniach: 26 czerwca 2013 r. i 30 stycznia 2014 r., 25 czerwca 2014 r., 30 stycznia 2015 r. i 29 czerwca 2015 r. przekazano do Ministra Zdrowia

¹⁹ tj.: neonatologia, rehabilitacja medyczna, psychologia dzieci i młodzieży, onkologia kliniczna, radioterapia onkologiczna, patomorfologia, reumatologia, anestezjologia i intensywne terapie, chirurgia onkologiczna, choroby płuc dzieci, diabetologia, hematologia, kardiologia dziecięca, medycyna ratunkowa, nefrologia dziecięca, neurologia dziecięca, onkologia i hematologia dziecięca, pediatria, pediatria metaboliczna,

²⁰ tj.: chirurgia ogólna, choroby wewnętrzne, medycyna rodzinna, ortopedia i traumatologia narządu ruchu, psychiatria

²¹ tj.: chirurgia szczękowo-twarzowa, endokrynologia, chirurgia stomatologiczna, protetyka stomatologiczna

listy obejmujące odpowiednio: 7, 7, 10, 38 i 19 lekarzy i lekarzy dentyków zakwalifikowanych do odbywania tego szkolenia.

(dowód: akta kontroli str. 286, 628-669, 1351-1361)

3.9. Sporządzone w okresie objętym kontrolą listy lekarzy zakwalifikowanych do odbywania szkolenia specjalizacyjnego w ramach rezydentury oraz listy lekarzy zakwalifikowanych do odbywania szkolenia specjalizacyjnego w ramach niewykorzystanych miejsc szkoleniowych objętych rezydenturą zawierały dane wymagane dyspozycją § 7 ust. 8 ww. rozporządzenia, tj.: imię i nazwisko lekarza, uzyskany w danym postępowaniu kwalifikacyjnym wynik wyrażony w procentach, miejsce zajęte na liście rankingowej w danej dziedzinie medycyny, nazwę specjalizacji oraz nazwę i adres jednostki, do której lekarz otrzymał skierowanie.

(dowód: akta kontroli str. 1326-1361)

3.10. W okresie objętym kontrolą do odbywania szkolenia specjalizacyjnego na terenie województwa wielkopolskiego zakwalifikowanych zostało sześciu lekarzy cudzoziemców, w tym trzech w trybie rezydentury i trzech w trybach pozarezydenckich, tj.:

- dwóch lekarzy w postępowaniu kwalifikacyjnym przeprowadzonym w okresie od 1 do 31 października 2013 r.,
- jeden lekarz w postępowaniu kwalifikacyjnym przeprowadzonym w okresie od 1 do 31 marca 2014 r.,
- dwóch lekarzy w postępowaniu przeprowadzonym w okresie od 1 do 31 października 2014 r.,
- jeden lekarz w postępowaniu kwalifikacyjnym przeprowadzonym w okresie od 1 do 31 marca 2015 r.

Minister Zdrowia, w terminie zgodnym z określonym w § 7 ust. 9 rozporządzenia w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentyków, poinformowany został o zakwalifikowaniu sześciu lekarzy cudzoziemców do odbywania szkolenia specjalizacyjnego w ww. postępowaniach (tj. pismami wysłanymi w dniach: 12 listopada 2013 r., 15 kwietnia 2014 r., 12 listopada 2014 r. i 9 kwietnia 2015 r.). W przypadku lekarza posiadającego obywatelstwo Zimbabwe, który w postępowaniu kwalifikacyjnym przeprowadzonym w październiku 2013 r. zakwalifikowany został do szkolenia specjalizacyjnego w trybie rezydentury, nie poinformowano Ministra Zdrowia o tym fakcie. Jak wyjaśnił zastępca Dyrektora Wydziału wynikało to z tego, że lekarzowi temu udzielono zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, a zgodnie z dyspozycją art. 43 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, może on podejmować i odbywać szkolenie na zasadach obowiązujących polskich obywateli.

(dowód: akta kontroli str. 1362-1366)

3.11. Wojewoda Wielkopolski informował okręgowe izby lekarskie, których lekarze byli członkami, o rozpoczęciu szkolenia specjalizacyjnego przez lekarzy, zakwalifikowanych w postępowaniach kwalifikacyjnych przeprowadzonych w latach 2013-2014 r., mianowicie:

- pismami wysłanymi w dniu 27 czerwca 2013 r. – o rozpoczęciu szkolenia na podstawie postępowania kwalifikacyjnego przeprowadzonego w okresie od 1 do 31 marca 2013 r., przez łącznie 130 lekarzy,
- pismami wysłanymi w dniu 30 stycznia 2014 r. – o rozpoczęciu szkolenia na podstawie postępowania kwalifikacyjnego przeprowadzonego w okresie od 1 do 31 października 2013 r., przez łącznie 237 lekarzy,
- pismami wysłanymi w dniu 29 czerwca 2014 r. – o rozpoczęciu szkolenia na podstawie postępowania kwalifikacyjnego przeprowadzonego w okresie od 1 do 31 marca 2014 r., przez łącznie 107 lekarzy,

- pismami wysłanymi w dniu 11 maja 2014 r. – o rozpoczęciu szkolenia na podstawie postępowania kwalifikacyjnego przeprowadzonego w okresie od 1 października 2014 r., przez łącznie 251 lekarzy.

Według stanu na 31 sierpnia 2015 r., okręgowe izby lekarskie nie zostały poinformowane o lekarzach będących ich członkami, którzy rozpoczęli specjalizację na podstawie postępowania kwalifikacyjnego przeprowadzonego w okresie od 1 do 31 marca 2015 r. Spowodowane to było, jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora Wydziału, brakiem możliwości ustalenia do tego dnia ostatecznej liczby osób, które rozpoczęły specjalizację, gdyż dla części lekarzy zakwalifikowanych dodatkowo dzień 31 sierpnia 2015 r. był terminem rozpoczęcia specjalizacji.

O rozpoczęciu szkolenia specjalizacyjnego przez pięciu lekarzy cudzoziemców (spośród sześciu) poinformowany został także Minister Zdrowia. Wojewoda Wielkopolski nie poinformował Ministra Zdrowia o rozpoczęciu szkolenia przez lekarza posiadającego obywatelstwo Zimbabwe, który zakwalifikowany został do szkolenia specjalizacyjnego w trybie rezydentury w postępowaniu przeprowadzonym w okresie od 1 do 31 października 2013 r. Jak wskazano wyżej, lekarz ten posiadał zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej i może on podejmować i odbywać szkolenie na zasadach obowiązujących polskich obywateli (art. 43 ust. 2 Prawa o szkolnictwie wyższym).

(dowód: akta kontroli str. 114, 116, 1367-1427)

Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego informowane było o rozpoczęciu, w okresie objętym kontrolą NIK, szkolenia specjalizacyjnego przez lekarzy i lekarzy dentyistów poprzez przesyłanie drogą elektroniczną zaszyfrowanych danych, określonych w art. 16p ust. 2 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentyisty, do rejestru lekarzy odbywających szkolenie specjalizacyjne. Ww. dane przesyłane były za 9 okresów kwartalnych (spośród 10 istniejących w okresie objętym kontrolą) w terminach zgodnych z określonymi w § 2 ust. 5 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 kwietnia 2012 r. w sprawie rejestru lekarzy odbywających szkolenie specjalizacyjne²² Dane za II kwartał 2015 r., przesłane zostały natomiast w dniu 26 czerwca 2015 r., podczas gdy stosownie do ww. rozporządzenia, dane według stanu na dzień 30 czerwca 2015 r., podlegały przekazaniu w terminie 7 dni roboczych od zakończenia kwartału. Zastępca Dyrektora Wydziału w wyjaśnieniu podał, iż plik danych przekazanych w piątek 26 czerwca 2015 r. zawierał dane, które były zgodne z faktycznym stanem na dzień 30 czerwca 2015 r. dlatego, że w okresie od wysłania pliku drogą elektroniczną do końca miesiąca nie były wprowadzane żadne zmiany, a wysyłka danych w tym terminie była uzgodniona z Centrum Medycznym Kształcenia Podyplomowego.

(dowód: akta kontroli str. 141-144, 1428-1437)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

²² Dz. U z 2012 r., poz. 415

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²³ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Poznań, dnia 29 września 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Teresa Michalak
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Dyrektor
z up. Tomasz Nowiński
wicedyrektor

.....
podpis

²³ Dz. U. z 2015 r., poz.1096